

Ett ansträngt affärsläge

Teknikföretagens undersökning för andra kvartalet visar nu omfattningen av det negativa utfall som förväntats. Order från både exportmarknaden och från Sverige minskar i den största omfattningen sedan mätningarna startade i början av 1990-talet. Majoriteten av företagen befinner sig i ett ansträngt läge, inte minst leverantörer till maskin- och fordonsindustri.

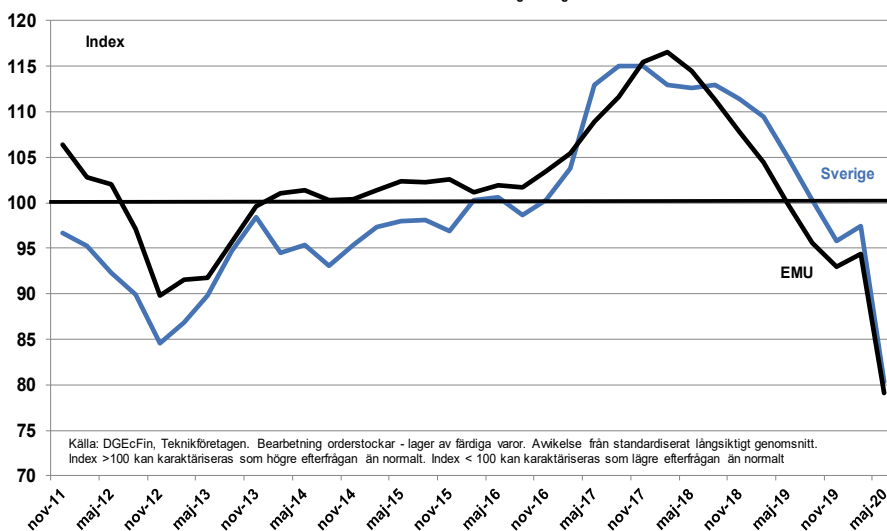
Andelen företag med brist på arbetskraft minskar naturligtvis kraftigt. Erfarenhetsmässigt och genom den uppkomna affärssituationen följer nu en våg av uppsägningar på grund av arbetsbrist, trots omfattande korttidsarbete.

Det finns ändå några få ljuspunkter. Efterfrågan är något positiv för en handfull företag inom energi-, livsmedels- och medicinteknik. Dessa branscher är dock små. I övrigt visar utfallen siffror som aldrig tidigare uppmätts eller är i nivå med finanskrisen för elva år sedan.

Order för maskinindustrin och dess leverantörer indikerar en nära kollaps i internationell efterfrågan på investeringsvaror. Orderingången för transportmedelsindustrin och leverantörer till fordonsindustrin minskar för drygt nio av tio företag. I metallvaruindustrin minskar orderingången i den största omfattningen sedan mätningarna startade.

Index för bedömningen av affärsläget har minskat i hög grad vilket också är fallet för teknikindustri i Euroområdet. Utfallet har föga förvånande hamnat på krisindex <80. Redan vid ett index lägre än 90 påbörjas vanligtvis traditionell anpassning i varierande grad, som nedläggning av hela eller delar av verksamheter, färre anställda, minskad inhyrning eller minskade investeringar. Nuvarande nivå kommer att påskynda anpassningen.

Affärsläget
Teknikindustri Sverige - EMU
Index netttotala orderstockar/färdigvarulager

► MASKININDUSTRI

Under andra kvartalet fortsätter orderingsgången minska för maskinindustrin och självfallet i högre omfattning än närmast föregående kvartal. Minskad orderingsgång i tilltagande omfattning visar den största delbranschen maskiner för industrin, för metall- och mineralutvinning samt för anläggningssektorn. Positivt här är ändå att vart sjunde företag redovisar ökad orderingsgång. Men hela tre fjärdedelar rapporterar minskade order. Rapporteringen rörande orderstocken för maskinindustrin sammantaget minskar till index 89,7 mot index 97,2 föregående kvartal. Index nådde höga 120,1 andra kvartalet 2018 och har minskat trendmässigt sedan dess. Global efterfrågan på maskinutrustning är naturligtvis mycket låg för närvarande.

► LEVERANTÖRER MASKININDUSTRI

För leverantörer till maskinindustrin minskar orderingsgången markant. En handfull företag rapporterar ökad orderingsgång medan hela 90 procent redovisar minskad orderingsgång. Index för orderstockens storlek ligger på index 81,7 (normalnivå = 100) och därmed på samma nivå som under finanskrisen 2009.

► METALLVARUINDUSTRI

Orderingsgången som ökade något under första kvartalet minskar nu i den största omfattningen sedan mätningarna startade för 27 år sedan. Delbranschen specialiserad på omformning, ytbehandling och värmebehandling m.m. redovisar en dramatisk minskning i order. Hela 94 procent rapporterar minskad orderingsgång. Utfallet i orderstocken för metalleverantörer är med index 84 den lägsta på elva år. Detta index följer motsvarande index i Tyskland relativt väl. Delbranschen är i hög grad integrerad i globala förädlingskedjor och utfallet i affärsaktivitet mellan länder blir självfallet likartat.

► INSTRUMENT- OCH ELTEKNISK INDUSTRI

Tillverkare av elmaskiner/elapparatur redovisade en närmast oförändrad orderingsgång under första kvartalet, men minskar nu något andra kvartalet. Samtidigt redovisar här hälften av företagen orderstocken som större än normalt. Många projekt inom elteknik löper under flera år.

Minskad orderingsgång i samma negativa omfattning som under finanskrisen för elva år sedan rapporterar leverantörer till elteknisk industri. Efterfrågan för instrumentindustrin är relativt hög. Orderingsgången ökar, om än inte i samma omfattning som föregående kvartal.

► TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Transportmedelsindustrin är den delbransch som påverkats mest av pandemin. Inget företag rapporterar ökad orderingsgång från exportmarknaden och hela 94 procent rapporterar minskad orderingsgång. Detta är naturligtvis unikt och har aldrig tidigare inträffat. Index över storleken på orderstocken som i genomsnitt i fjol visade historiskt höga nivåer minskade kraftigt under andra kvartalet. Index hamnade på 77,7 (normalindex=100). En så låg nivå inträffade senast 2009.

► LEVERANTÖRER TILL FORDONSINDUSTRI

Det finns i stort sett inget positivt att rapportera för leverantörer till fordonsindustrin. Affärsläget är besvärande. En handfull företag redovisar ökade order medan hela 97 procent redovisar en minskad sammantagen orderingsgång. Rapporteringen rörande orderstocken har tidigare försämrats trendmässigt i takt med avtagande global efterfrågan på motorfordon. Index för orderstocken hamnade på 71 andra kvartalet vilket är det sämsta utfallet sedan finanskrisen 2009.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGS-INDUSTRI

Under första kvartalet var orderingsgången närmast oförändrad. Andra kvartalet minskar orderingsgången i tilltagande omfattning. Två tredjedelar av företagen rapporterar minskad orderingsgång och låga tre procent en ökning. Inte ens order från Sverige har ökat, där byggsektorn kan antas ha visat högre aktivitet än på många exportmarknader. I stället har order från Sverige minskat för hela två tredjedelar av företagen.

► BEHOV AV ARBETSKRAFT

Andelen teknikföretag med brist på ingenjörer och yrkesarbetare hamnar sammantaget på åtta procent. Det är ungefär på samma nivå som under finanskrisen 2009 och undantaget denna är det den lägsta nivån som uppmätts. Utfallet är knappast förvånande.

Efterfrågan på teknikprodukter och tekniktjänster kommer inte att komma tillbaka till de nivåer vi hade före SARS-CoV-2 under överskådlig tid. Erfarenheten säger därmed att det under kommande halvår kommer en våg av uppsägningar på grund av arbetsbrist. Detta korttidsarbete till trots.

Andelen företag sammantaget med behov av ingenjörer minskar till 13 procent från 31 procent första kvartalet i år. I de två ingenjörstunga delbranscherna, maskin- och transportmedelsindustrin, redovisar den sistnämnda en remarkabel tillbakagång från 24 procent till 3 procent. I maskinindustrin ligger nivån högre men minskar samtidigt från 35 procent första kvartalet till 16 procent. En kraftig minskning rapporterar också leverantörer till fordonsindustrin.

En delbransch med fortsatt högt behov av ingenjörer om än lägre än föregående kvartal, är instrumentindustrin där bl.a. delar av medicinteknik återfinns. Medicinteknik har till skillnad från andra delbranscher ett förhållandevis gott affärsläge och därmed behov av ingenjörer.

Andelen företag med brist på yrkesarbetare minskar från knappt vart fjärde företag föregående kvartal till låga fem procent under andra kvartalet. Inget företag i transportmedelsindustri samt leverantörer till fordonsindustrin rapporterar behov av yrkesarbetare. Samtliga grupper av leverantörer och delbranscher undantaget instrumentindustri rapporterar en minskad brist på yrkesarbetare.

► KAPACITETSUTNYTTJANDE

För sjätte kvartalet i rad minskar andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande. Minskningen detta kvartal är naturligtvis omfattande. Sammantaget rapportera 28 procent av företagen full kapacitet, mot 45 procent föregående kvartal. Andelen minskar i samtliga delbranscher och grupper av leverantörer. Positivt är att nära hälften av företagen inom elmaskiner och instrumentindustrin redovisar fullt utnyttjande.

Att utnyttjandet ändå ligger såpass högt trots rapportering av ett omfattande fall i efterfrågan beror bl.a. på att mellan vart femte och tionde företag beroende på bransch rapporterar orderstocken som större än normalt. Det förekommer en eftersläpning mellan orderstock och utnyttjande på mellan ett till två kvartal beroende på verksamhet och ledtider mellan order och leverans.

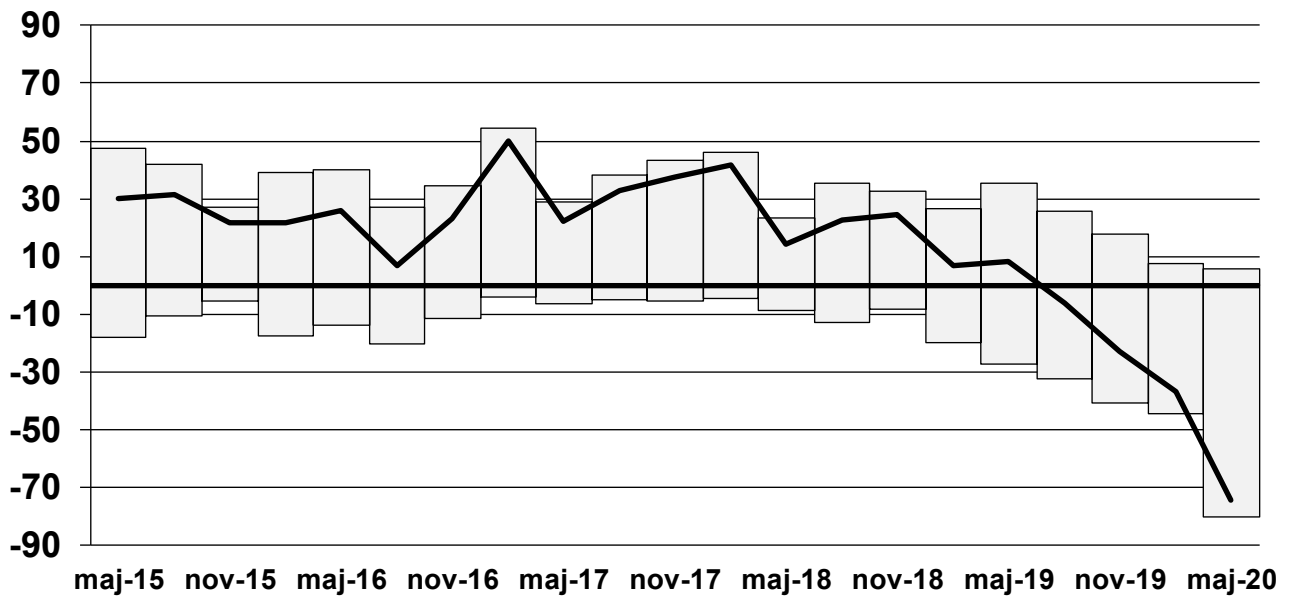
Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

		Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantörer Maskinindustri	Elmaskiner Elektroindustri	Leverantörer Instrument- industri	Transportmedels- industri	Leverantörer Fordonsindustri	Teknikföretag totalt		
Procentenheter Säsongsrensad X13	Yrkesarbetare	nov-19	27	23	24	16	32	1	17	13	21
		feb-20	26	23	25	15	24	10	22	15	24
		maj-20	9	7	6	4	12	13	0	0	5
Tekniker/ Ingenjörer		nov-19	23	36	21	35	39	40	24	20	31
		feb-20	23	35	24	39	34	44	24	26	31
		maj-20	12	16	9	14	12	38	3	5	13

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

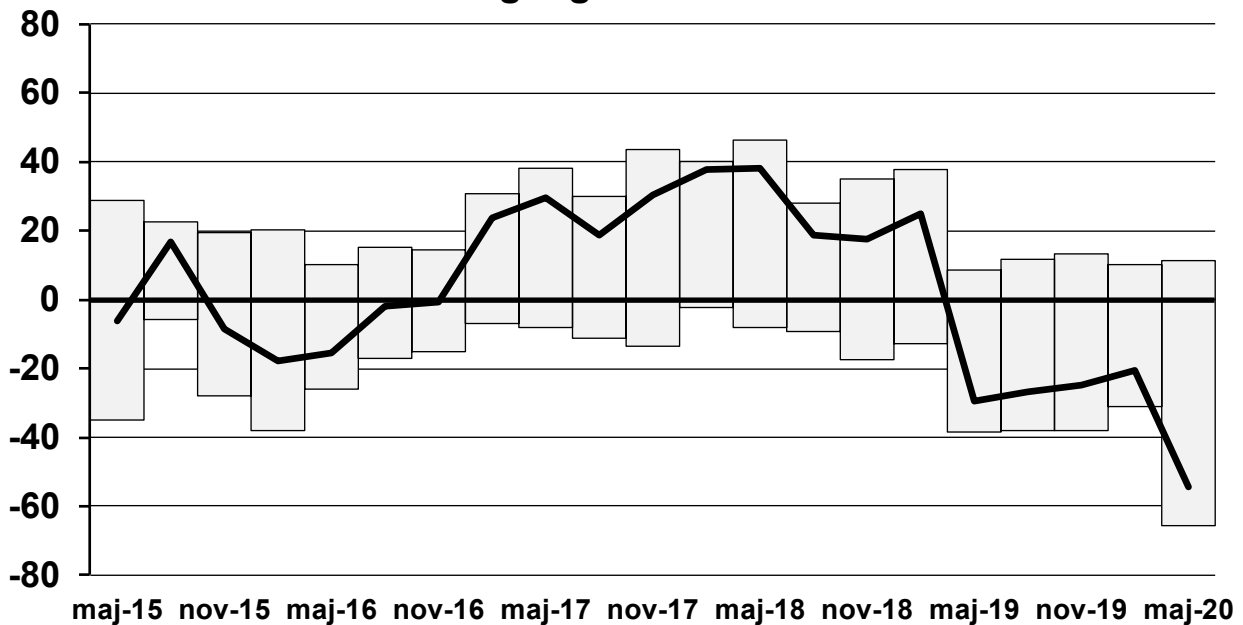
		Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantörer Maskinindustri	Elmaskiner Elektroindustri	Leverantörer Instrument- industri	Transportmedels- industri	Leverantörer Fordonsindustri	Teknikföretag totalt		
Procentenheter Säsongsrensad X13		nov-19	35	59	42	49	43	66	48	34	49
		feb-20	39	56	41	51	43	64	39	30	45
		maj-20	24	32	22	45	33	52	17	11	28

Orderingång teknikindustri sammantaget

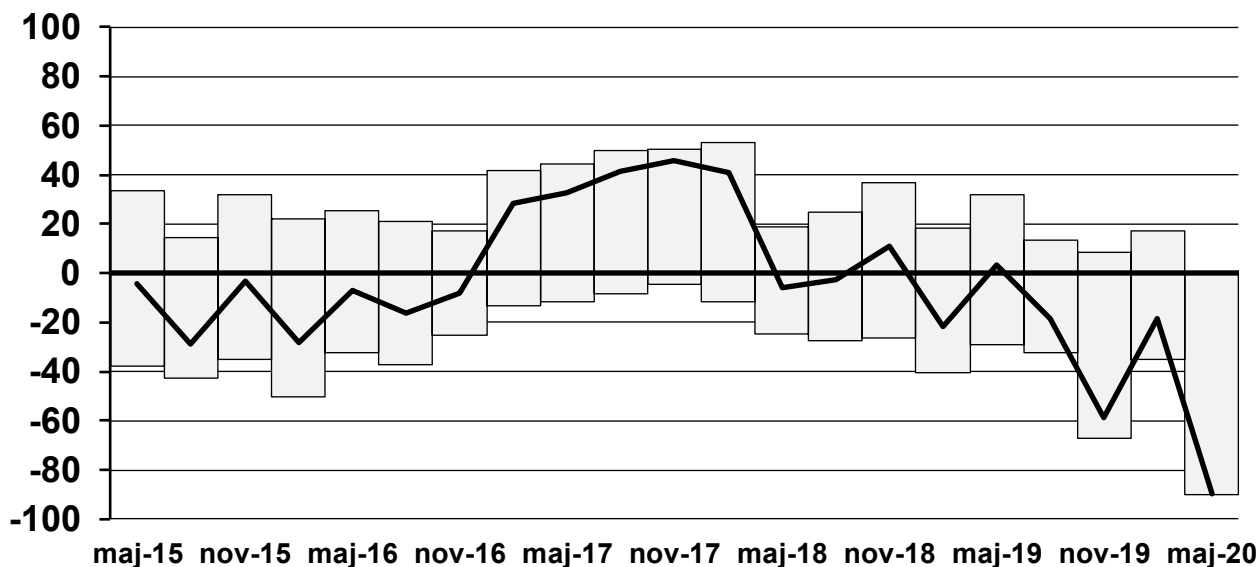
Andel teknikföretag som anger att total orderingång det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång maskinindustrin

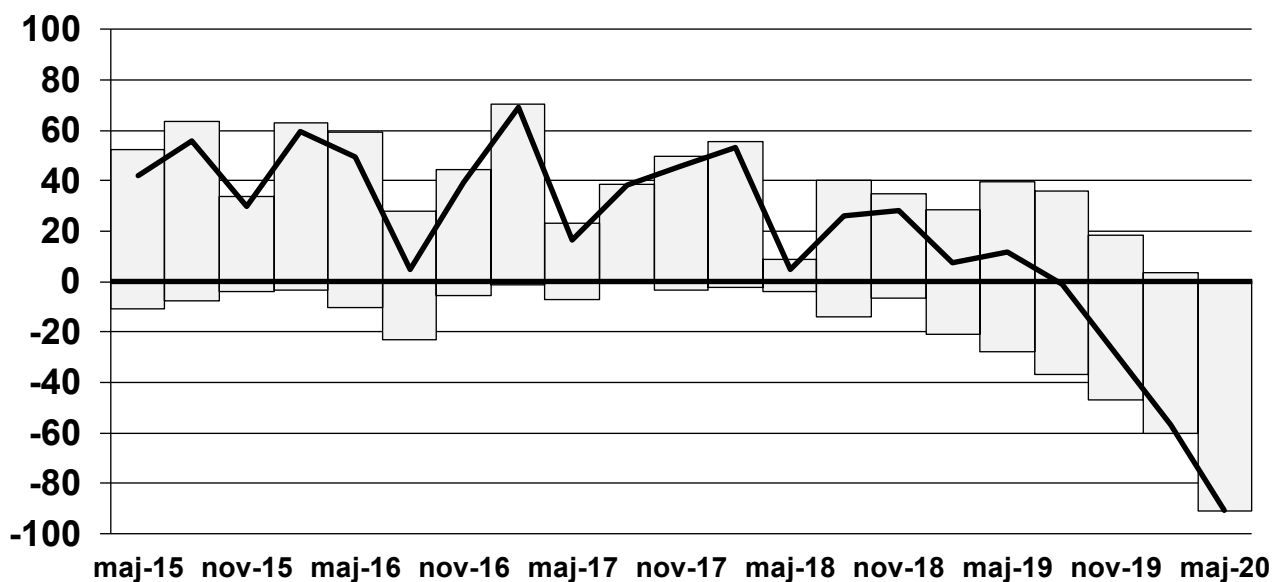
Andel maskinföretag som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång leverantörer maskinindustrin

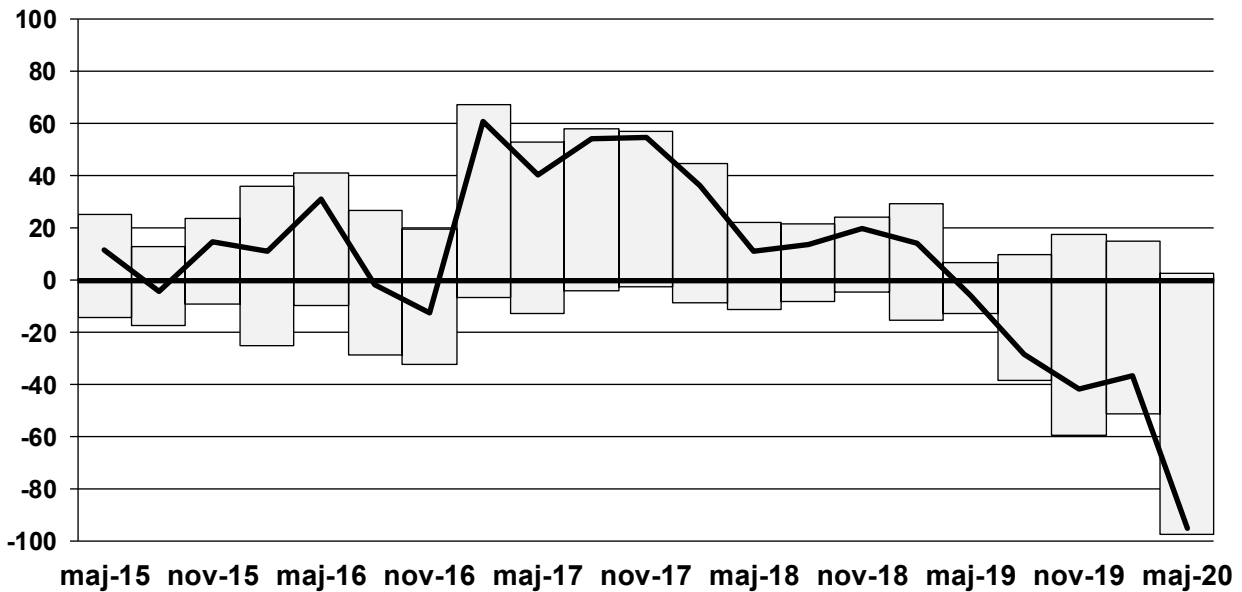
Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång transportmedelsindustri

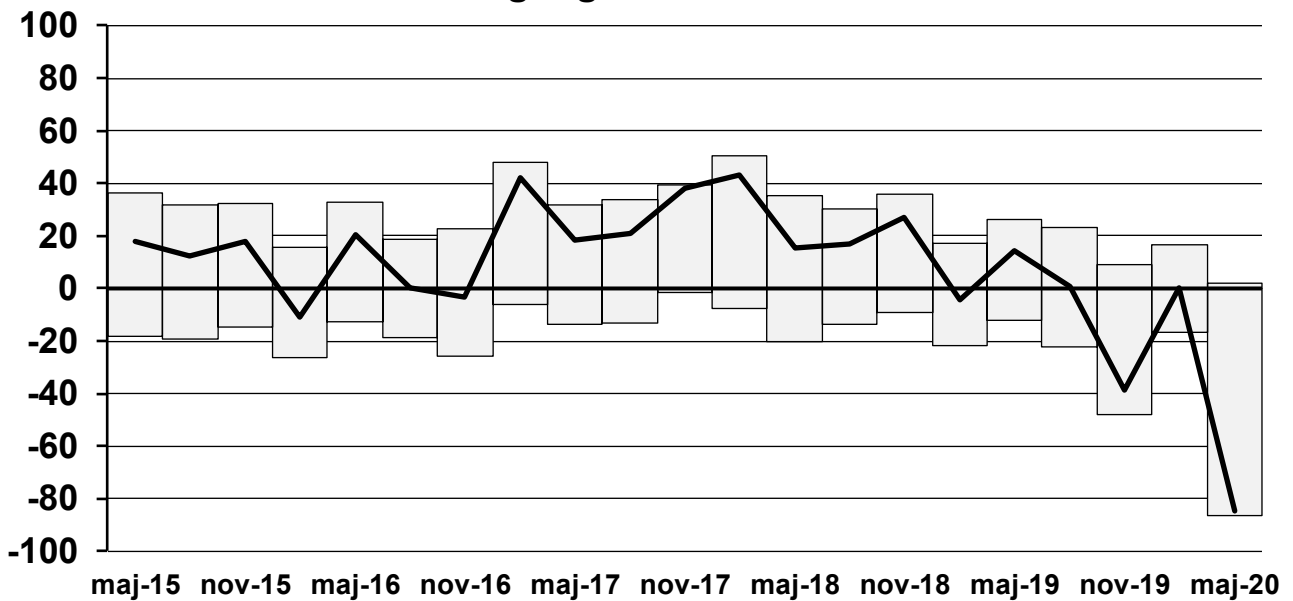
Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång leverantörer till fordonsindustrin

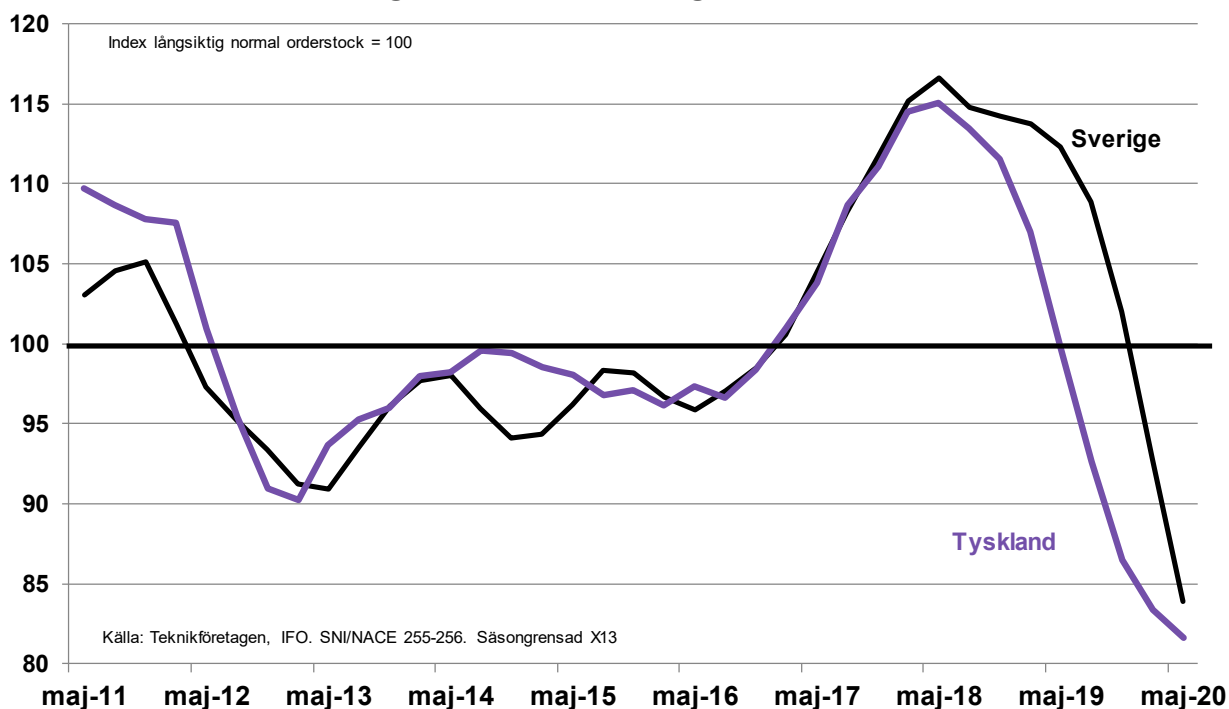
Andel leverantörer till fordonsindustrin som anger att orderingången det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång metallvaruindustrin

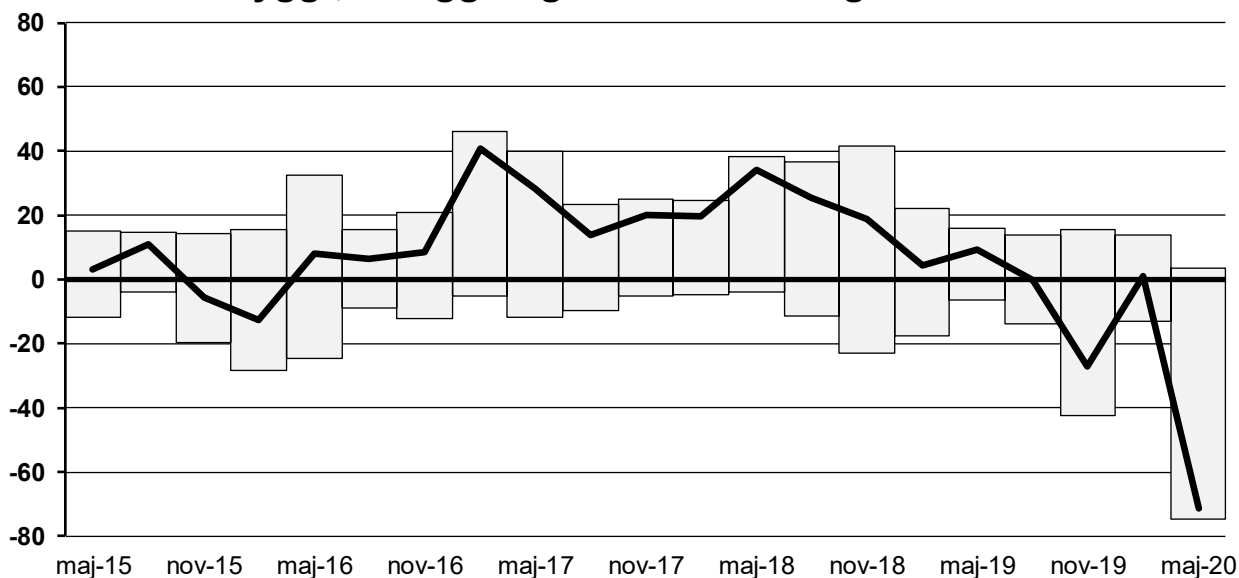

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderstocken SNI 255-256. Bearbetning, beläggning, omformning, värmebehandling m.m. av metallvaror

Orderingång leverantörer till bygg-, anläggnings- och utvinningsindustri

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustri som anger att orderingen ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X13

Orderingång	Sverige	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto
Säsongrensad X13	Andel av försäljning				(ökat-minskat)	Andel av försäljning				(ökat-minskat)
Bransch										
Metalvaruindustri										
feb-20		24	61	15	9		10	72	18	-8
maj-20	47%	1	20	79	-78	53%	3	4	93	-90
varav metallbearbetning										
feb-20		34	40	26	8		21	43	36	-15
maj-20	77%	3	5	92	-89	23%	1	0	99	-98
Maskinindustri										
feb-20		21	53	26	-5		8	60	32	-24
maj-20	16%	7	20	73	-66	84%	12	24	64	-52
Leverantörer maskinindustri										
feb-20		29	55	16	13		9	43	48	-39
maj-20	40%	0	5	95	-95	60%	1	12	87	-86
Leverantörer elektroindustri										
feb-20		17	59	24	-7		11	65	24	-13
maj-20	59%	11	23	66	-55	41%	6	24	70	-64
Instrumentindustri										
feb-20		4	79	17	-13		92	5	3	89
maj-20	4%	41	36	23	18	96%	47	38	15	32
Transportmedel										
feb-20		13	80	7	6		2	29	69	-67
maj-20	14%	3	23	74	-71	86%	0	6	94	-94
Leverantörer fordonsindustri										
feb-20		38	34	28	10		0	34	66	-66
maj-20	37%	0	0	100	-100	63%	4	0	96	-92
Lev. till bygg o anläggning										
feb-20		20	61	19	1		10	81	9	1
maj-20	38%	9	25	66	-57	62%	0	20	80	-80
	Sverige	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto
	Andel av försäljning					Andel av försäljning				
Teknikföretag totalt										
feb-20		14	71	15	-1		6	43	51	-45
maj-20	19%	1	27	72	-71	81%	7	11	82	-75
Teknikföretag leverantörer totalt										
feb-20		33	45	22	11		7	61	32	-25
maj-20	35%	0	13	87	-87	65%	2	5	93	-91
0-74 anställda										
feb-20		19	50	31	-12		23	44	33	-10
maj-20	56%	3	20	77	-74	44%	8	20	72	-64
75-150 anställda										
feb-20		24	47	29	-5		17	66	17	0
maj-20	46%	1	17	82	-81	54%	4	10	86	-82
151-500 anställda										
feb-20		16	61	23	-7		24	50	26	-2
maj-20	37%	7	15	78	-71	63%	7	13	80	-73
501- anställda										
feb-20		12	83	5	7		5	40	55	-50
maj-20	13%	1	34	65	-64	87%	8	10	82	-74

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Mats Kinnwall, Chefekonom 08-782 08 46, mats.kinnwall@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, Ekonom 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen